

Departement für Finanzen und Gemeinden Graubünden
Departament da finanzas e vischnancas dal Grischun
Dipartimento delle finanze e dei comuni dei Grigioni

Revisiun totala da la lescha davart las finanzas e davart la sorveglianza da las finanzas (LFSF; DG 710.100)

Sinopsa

dal dretg vertent e dal sboz dal dretg nov cun explicaziuns

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns

I. Champ d'applicaziun e princips per las finanzas	I. DISPOSIZIUNS GENERALAS	
	1. Finamiras e champ d'applicaziun	
Art. 1 Champ d'applicaziun ² Ella vala per l'administraziun chantunala, per ses instituts dependents sco er per la dretgira chantunala e per la dretgira administrativa. ³ Per las vischnancas e per ils instituts autonomes da dretg public sco er per la cassa da dischoccupaziun dal Grischun valan las directivas davart la gestiun da las finanzas conform al senn, sch'i n'existan naginas disposiziuns e relaziuns spezialas.	Art. 1 Champ d'applicaziun ¹ La lescha vala per las autoritads chantunalas e per l'administraziun, per lur instituts dependents sco er per la dretgira chantunala e per la dretgira administrativa. ² Per ils instituts autonomes da dretg public sco er per la cassa chantunala da dischoccupaziun valan las directivas davart la gestiun da las finanzas conform al senn, sch'i n'existan naginas disposiziuns e relaziuns spezialas. ³ Per las vischnancas politicas vala la lescha, sch'i n'existan betg disposiziuns chantunalas divergentas u sche la lescha sezza na prevesa betg excepziuns. Per las vischnancas burgaisas sco er per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas valan las directivas davart la gestiun da las finanzas conform al senn.	En l'al. 1 vegnan menziunadas separadamain – per precisar la descripziun – er las autoritads chantunalas che sa cumponan dal cussegl grond e da la regenza. Gia oz vala la legislaziun chantunala davart las finanzas conform al senn ed en moda subsidiara per las vischnancas (cf. ulteriuras infurmaziuns en il carnet da missiva nr. 2/2004-2005, p. 111 s.). Pervia dal champ d'applicaziun da l'art. 1 da la lescha da vischnancas è vegnida chapida la valaivladad da la LFSF en ina moda adina pli extendida, cun quai ch'ella è stada interessanta – conform al senn – er per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas (cf. carnet da missiva nr. 20/2008-2009, p. 1215). Fin ussa eri malsegir, co ch'ins duaja applitgar "conform al senn" la valaivladad da la LFSF tar las vischnancas politicas. Cun la regulaziun en l'al. 3 vegni statui che la legislaziun chantunala davart las finanzas stoppia valair en general er per las vischnancas politicas, uschia che questa malsegirezza giuridica po vegnir eliminada. La valaivladad generala vegn mo violada, sch'i vegnan statuidas per las vischnancas politicas disposiziuns divergentas resp. complementaras en la lescha sezza u en autras leschas chantunalas. Disposiziuns communalas che divergeschan da questa lescha vegnan abolidas il pli tard sunter la scadenza dal termin transitoric da 5 onns (cf. art. 35). La lescha qua avant maun duai vegnir concretisada en in'ordinaziun da finanzas specifica per las vischnancas. En quai che riguarda las vischnancas burgaisas sco er las corporaziuns regiunalas e las corporaziuns da vischnancas resta la lescha tar la valaivladad conform al senn. Uschia valan las directivas chantunalas per tut ils fatgs cumparegliabels da la gestiun da las finanzas e da la contabilitad. Ils fatgs che pertutgan mo las vischnancas politicas, sco p.ex. l'incassament da taglias, la structura funcziunala dal plan dals contos tenor il MAC u ils indicaturs da finanzas armonisads, n'èn betg relevants per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas. En general na dastgan vegnir fatgas naginas

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
		pretensiuns exageradas als rendaquints da questas corporaziuns. I ston dentant er vegnir prescrits standards minimalis en quests cas. La regenza als vegn a reglar sin il stgalim d'ina ordinaziun. Areguard las corporaziuns regiunalas èsi en spezial er da resguardar ils svilups da la refurma territoriala.
	2. Noziuns	
Art. 10 Facultad finanziaria ed administrativa ¹ Tar la facultad finanziaria tutgan quellus valurs da facultad che na servan betg directamain ad ademplir incumbensas publicas e che pon vegnir alienadas senza restrenscher l'adempliment da las incumbensas. Latiers tutgan er ils acquists preventivs da terren, uschenavant che quels èn alienabels. ² La decisiun davart l'investiziun e davart l'alienaziun da facultad finanziaria sco er davart l'emprest nov da chapital ester è chaussa da la regenza, e quai en atgna cumpetenzza. Per fatschentas d'impurtanza pli pitschna po ella delegar questa cumpetenzza al departament da finanzas e vischnancas. ³ La facultad administrativa cumpiglia quellus valurs da facultad che servan per ademplir directamain e durant in temp pli lung incumbensas publicas. Ella consista spezialmain d'investiziuns materialas, da contribuziuns d'investiziun sco er d'emprests e da participaziuns, sch'ina influenza en l'interess chantunal è intenziunada cun quai.	Art. 2 Facultad finanziaria ed administrativa ¹ La facultad finanziaria cumpiglia quellus valurs da facultad che pon vegnir alienadas senza periclitlar l'adempliment d'incumbensas publicas. ² La facultad administrativa cumpiglia quellus valurs da facultad che servan ad ademplir directamain e durant in temp pli lung incumbensas publicas. ³ Sch'ina valor da facultad na vegn permanentamain betg pli duvrada per ademplir ina incumbensa publica, transporta la regenza quella – en cumpetenzza definitiva – en la facultad finanziaria.	La definiziun da la facultad finanziaria ed administrativa correspunda materialmain a las directivas dal MLFC (art. 3). En la LFSF èn las definiziuns per part formuladas pli exactamain. Perquai vegnan surpigliads essenzialmain ils texts vertents. Las cumpetenzas en l'art. 10 al. 2 LFSF vegnan regladas da nov en la part VII. La lescha duai fixar – analogamain al MLFC – exclusivamain ils criteris d'attribuziun. En l'al. 2 vegn surpigliada la disposiziun da l'art. 3 al. 2 MLFC. Ina incumbensa publica exista, sch'il maun public survegn expressivamain ina incumbensa tras ina lescha. Mo l'agir en l'interess public u mo l'intenziun da prender influenza en l'interess public na bastan betg per ch'igl existia ina incumbensa publica. L'al. 3 correspunda a l'art. 10 al. 4 LFSF. Ultra da la facultad finanziaria ed administrativa enconuscha la lescha da vischnancas (LV; DG 175.050) er las categorias da facultad da las chaussas destinadas al diever general sco er da la facultad d'utilisaziun (cf. art. 27 ss. LV). La facultad d'utilisaziun è ubain facultad administrativa ubain (en cas d'ina sdedicaziun) facultad finanziaria. Là, nua che la facultad d'utilisaziun na vegn betg bilantschada, sto quai vegnir inditgà en l'aggiunta. La facultad d'utilisaziun seditgada sto vegnir tractada e bilantschada sco facultad finanziaria. En quest connex sto vegnir resguardà l'art. 38 LV (conto per il retgav or da la vendita da terren) e la pratica correspondent da cudeschaziun.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
⁴ Sch'ina valur da facultad na vegn permanentmain betg pli duvrada per ademplir ina incumbensa publica, transporta la regenza quella en la facultad finanziaria.		
Art. 9 Expensas ed entradas ¹ Sco expensa vala l'utilisaziun da facultad finanziaria per ademplir incumbensas publicas. ² Entradas èn quels andaments finanziaus che augmentan la facultad finanziaria.	Art. 3 Entradas, expensas ed investiziuns ¹ Entradas èn pajaments da terzas personas che augmentan la facultad finanziaria u che vegnan fatgs per finanzia la facultad administrativa. ² Expensas èn pajaments a terzas personas che reduceschan la facultad finanziaria u alura facultad finanziaria liada che serva ad ademplir incumbensas publicas. ³ Ina investiziun è in andament finanziau, cun il qual vegn procurada ina valur ch'è libramain realisabla.	Las definiziuns da las expensas e da las entradas en l'art. 4 MLFC vegnan surpigliadas per gronda part e reformuladas linguisticamain, cun ina pli gronda precisziun. La definiziun da l'expensa en l'al. 2 è formulada uschia, ch'ella resulta cun surpigliar in'obligaziun u tras la perdita da facultad finanziaria. Ina garanzia giuridicamain lianta d'ina contribuziun chantunala è pia in'expensa en il senn dal dretg da finanzas e premetta in credit correspondent tenor il preventiv. La segunda frasa da l'al. 2 dal MLFC è gia reglada en l'art. 93 al. 3 da la constituziun chantunala ("Mintga expensa premetta ina basa legala, in conclus da credit ed ina permissiun da pajament") e na sto pia betg vegnir surpigliada. "Libramain realisabel" signifitgescha che la valur da facultad po vegnir alienada senza periclitare l'adempliment d'incumbensas publicas. I sa tracta qua da facultad finanziaria.
Art. 25 Expensas liadas e novas expensas ¹ In'expensa vala spezialmain alura sco liada, sch'ella: a) po vegnir concludida en la cumpetenzza finala dal cussegl grond u da la regenza; b) è prescritta da princip ed areguard la dimensiun tras ina norma giuridica u tras ina sentenza giudiziala; c) è indispensabla per ademplir en moda effizienta incumbensas administrativas ch'èn prescrittas da la lescha e sch'ella serva en emprima lingia ad acquistar ed a renovar ils	Art. 4 Expensas libramain fixablas ed expensas liadas ¹ In'expensa vala sco libramain fixabla, sch'igl exista ina libertad d'agir relativamain gronda areguard ses import, areguard il termin da sia realisaziun u areguard autras circumstanzas essenzialas. ² In'expensa vala sco liada, sch'ella na po betg vegnir fixada libramain.	Igl è central da distinguer tranter expensas novas e liadas per tschertas dumondas impurtantas dal dretg da finanzas sco p.ex. per l'urden da cumpetenzas u per il referendum da finanzas. La decisiun, sch'ina expensa è nova u liada, sto la finala vegnir tratga adina en il cas singul. Adina cur ch'ina autoritad decisiva ha ina libertad d'agir relativamain gronda areguard la dimensiun da l'expensa, areguard il termin da sia realisaziun u areguard autras circumstanzas, sto vegnir supponida ina nova expensa. Tenor l'art. 5 MLFC vegn la nova expensa designada sco "expensa libramain fixabla". Questa nova formulaziun vegn surpigliada. I vegn desisti d'enumerar en la lescha cas concrets d'expensas liadas. Questa enumeraziun concretisescha il princip è duai vegnir recepida da nov sin il stgalim da l'ordinaziun. Areguard il cuntegn s'accorda ella plitost cun la giurisdicziun dal tribunal federal sco er cun il MLFC.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
meds persunals e materials ch'èn necessaris per l'activad administrativa; d) è necessaria – tar mesiras da construcziun – per mantegnair e per utilisar la substanza architectonica existenta en moda cunvegnenta senza midar ses intent; e) è necessaria per cuntinuar u per abolir contracts da locaziun existents ch'eran vegnids fatgs cun l'intent d'ademplier incumbensas dal chantun; f) concerna ils custs da planisaziun e da projectaziun per preparar in project. Liadas èn er tut las amortisaziuns e tut ils tschains. ² In'expensa vala sco nova, sch'igl exista ina libertad d'agir relativamain gronda areguard sia dimensiun, areguard ses effect intenziunà, areguard il termin da sia realisaziun u areguard autras modalitads essenzialas.		

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	II. GESTIUN DA LAS FINANZAS	
	1. Principis	
Art. 4 Spargnusadad, rentabilitad, effizienz e finanziaziun ¹ Expensas dastgan vegnir fatgas mo, sch'ellas èn necessarias e supportablas. Per mintga project sto vegnir elegida ina soluziun uschè efficazia ed economica sco pussaivel. ² Tar tut ils projects che vegnan sutmess al cussegl grond e che han in effect sin las finanzas renviescha la regenza a lur consequenzas economicas e finanziaias. Ella preschenta il gener da la finanziaziun. Art. 5 Finanziaziun tras las chaschunadras e tras ils chaschunaders e cumpensaziun tenor ils avantatgs ¹ Las chaschunadras ed ils chaschunaders da mesiras e da custs speziala sco er las giudidras ed ils giudiders da prestaziuns spezialas ston per regla purtar sezs ils custs. Per cas da direzza po la regenza concluder excepziuns. ² Avantatgs economicas d'instituziuns u da disposiziuns publicas ston vegnir cumpensads, uschenavant ch'els èn raschunaivels. Art. 6 Principis per la gestiun da prestaziuns e da finanzas	Art. 5 Principis da la gestiun da las finanzas ¹ La gestiun da las finanzas sa drizza tenor ils principis da la legalitad, da l'equiliber da las finanzas, da la spargnusadad, da l'urgenza, da la rentabilitad, tenor il princip dal chaschunader, da la cumpensaziun tenor ils avantatgs, dal scumond da la destinaziun fixa da las taglias principalas e da l'orientaziun als resultats. ² La budgetaziun ed il rendaqunt sa drizzan tenor ils principis da l'annualitad, da la specificaziun, da la cumplettezza, da l'essenzialitad, da la chapaivladad, da la trasparenza dals custs, da la cumparegliabladad, da la cuntinuitad, da la cuntinuaziun e da la preschentaziun brutta. ³ La contabilitad ed il rendaqunt vegnan fatgs tenor ils principis renconuschids generalmain.	L'al. 1 correspunda a l'art. 9 al. 1 MLFC. Ils al. 2 e 3 resumeschan en moda pli concisa ils principis dals art. vertents 5, 6 e 17 LFSF. Il princip da l'orientaziun als resultats è raschunaivel er or da vista da las vischnancas, na duai dentant betg vegnir chapì en quel senn, che las vischnancas vegnissan sfurzadas d'introducì la nova gestiun publica resp. ils preventivs globals cun incaricas da prestaziun. Entant ch'il preventiv metta il focus sin l'annualitad e sin la specificaziun, accentuescha il rendaqunt da nov la limitaziun da periodas e l'essenzialitad. En il senn da la trasparenza dals custs fa l'administraziun chantunala ina contabilitad cunvegna dals custs e da las prestaziuns. Questa obligaziun vegn fixada sin il stgalim d'ina ordinaziun. Ils principis generalis da la contabilitad e dal rendaqunt cumpiglian ils principis da la cumplettezza e da la correctadad, da la punctualitad e da la verifitgablada.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
Per la gestiun da prestaziuns e da finanzas sin plaun administrativ valan – ultra dals principis generals per las finanzas – spezialmain ils suandants principis da l'economia da manaschi: a) orientaziun als resultats; b) determinaziun da las prestaziuns che ston vegnir furnidas en furma da products e da gruppas da products; c) colliaziun da las prestaziuns en furma da gruppas da products cun ils meds finanzials. Art. 17 Calculaziun dals custs e da las prestaziuns Ils posts da servetsch fan ina calculaziun cunvegna dals custs e da las prestaziuns.		
Art. 2 Basa legala per expensas ¹ Mintga expensa premetta ch'ella saja la consequenza directa u previsibla da leschas u da conclus da conceder in credit ch'èn sutta mess al referendum. Ina basa legala è avant maun er alura, sch'i sa tracta d'ina expensa liada. ² Il cussegl grond po: a) concluder expensas periodicas fin 50'000 francs per unitad e per onn ed expensas unicas fin 100'000 francs, sche quellas servan ad ademplir ina incumbensa constituiziunala; b) concluder expensas en il rom da la collavuraziun e da la coordinaziun interchantunala, sche almain la mesadad dals chantuns pertutgads	Art. 6 Basa legala per expensas Mintga expensa premetta ch'ella saja la consequenza directa u previsibla da leschas u da conclus da conceder in credit ch'èn sutta mess al referendum.	Questa disposiziun precisascha la pretensiun envers la basa legala en il senn da l'art. 93 al. 3 da la constituiziun chantunala. L'al. 2 vertent da l'art. 2 LFSF concernent la cumpetenzza dal cussegl grond da permetter expensas senza basa legala vegn recepì da nov en la part "VII. Cumpetenzas chantunalas".

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
cooperesch; c) concluder expensas en il rom da la collavuraziun e da la coordinaziun internaziunala.		
	2. Plan d'incumbensas e plan da finanzas	
Art. 18 Planisaziun da las incumbensas e da las finanzas ¹ Il chantun procura per ina planisaziun integrada da las incumbensas e da las finanzas. ² Il program da la regenza ed il plan da finanzas ston vegnir fatgs mintga 4 onns. Els servan a diriger a media vista las prestaziuns e las finanzas. ³ Resguardond ils princips per las finanzas fixescha il cussegl grond valurs directivas da la politica da finanzas per far ils preventivs annuals. ⁴ Il program da la regenza ed il plan da finanzas ston vegnir repassads annualmain en il senn d'ina planisaziun successiva. Ils resultats ston vegnir communitgads al cussegl grond.	Art. 7 Cumpetenzza e procedura ¹ Il program da la regenza ed il plan da finanzas ston vegnir fatgs mintga 4 onns. Els servan a planisar ed a diriger a media vista las prestaziuns e las finanzas. ² Il program da la regenza ed il plan da finanzas ston vegnir repassads annualmain en il senn d'ina planisaziun successiva. ³ La regenza fixescha standards minimals per il plan da finanzas da las vischnancas politicas. In program da la regenza n'è betg prescrit. Las vischnancas burgaisas, las corporaziuns regiunalas e las corporaziuns da vischnancas na ston concepì ni in program da la regenza ni in plan da finanzas.	Las disposiziuns vertentas pertutgant la planisaziun da las incumbensas e da las finanzas en l'art. 18 LFSF duain vegnir surpigliadas en la nLFC. I po dentant vegnir desistì da surpigliar l'art. 18 al. 1 LFSF. L'incarica da far ina planisaziun integrada da las incumbensas e da las finanzas è gia cuntegnida en l'art. 62a da la lescha davart il cussegl grond (DG 170.100). La planisaziun da las finanzas è in instrument adattà per evitar cunzunt ils svilups negativs da las finanzas publicas. En quest senn duain er las vischnancas manar ina planisaziun cunvegna da las finanzas. Percunter n'è in program da la "regenza" betg obligatoric per las vischnancas politicas. Las vischnancas burgaisas, las corporaziuns regiunalas e las corporaziuns da vischnancas èn dal rest liberadas er d'ina planisaziun da finanzas. L'art. 7 vegn complettà cun l'art. 31 nLFC concernent las cumpetenzas.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
Art. 21 Preventiv ¹ Il preventiv è classificà tenor la structura organisatorica da l'administraziun e tenor la structura da las gruppas da products. ⁵ Eventualas scursanidas globalas da credits ch'èn vegnidas fatgas dal cussegl grond per tschertas unitads d'organisaziun u per tscherts champs d'incumbensas ston vegnir determinadas da la regenza conform al credit. Questa concretisaziun basegna l'approvaziun da la cumissiun da gestiun. ⁶ Sch'il cussegl grond n'approvescha betg parts dal preventiv u tut il preventiv fin ils 31 da december da l'onni precedent, vala la proposta da la regenza per las parts dal preventiv che n'èn anc betg approvadas. Fin ch'il preventiv n'è betg approvà cumplettaimain, dastgan vegnir fatgas mo las expensas necessarias ed urgentas.	3. Preventiv Art. 8 Cumpetenza e procedura ¹ Il preventiv serva a diriger a curta vista prestaziuns e finanzas. El sto vegnir approvà fin ils 31 da december da l'onni precedent. ² Sch'il preventiv n'è betg avant maun fin ils 31 da december da l'onni precedent, dastgan vegnir fatgas – fin ch'il preventiv è approvà dal tuttafatg – mo las expensas necessarias ed urgentas.	L'al. 1 da l'art. 8 nLFC corresponda a l'art. 14 al. 1 ed al. 2 emprima frasa MLFC. En l'al. 2 nLFC vegn surpiglià il cuntegn da la disposiziun da l'art. 21 al. 6 LFSF. Ella regla il cas senza approvaziun totala dal preventiv. Ella cuvra il cuntegn da l'art. 14 al. 2 MLFC.
	4. Quint annual	
Art. 8 Structura ¹ Il chantun maina in quint administrativ, in quint da facultad, in quint da finanziaziun ed in quint da la circulaziun dals meds finanziais. ² Il quint administrativ consista dal quint current e dal quint d'investiziun.	Art. 9 Cuntegn ¹ Il quint annual cuntegna ils suandants elements. a) bilantscha; b) quint economic; c) quint d'investiziun; d) quint da cash flow; e) agiunta.	Ils cuntegns centrals dal quint annual vegnan recepids en la lescha sin basa da l'art. 22 MLFC. L'ordinaziun da finanzas regla ils cuntegns en detagl. Il MAC2 utilischescha per part novas noziuns per ils differents elements dal model da contabilitad. Noziun vertenta Noziun nova

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns	
El cuntegna tut las expensas e tut las entradas per ademplir las incumbensas publicas sco er l'ulteriura sminuziun ed affluenza da valor. ³ Il quint da facultad cuntegna – sut las activas – la facultad finanziaria, la facultad administrativa, ils pajaments anticipads per finanziaziuns spezialas ed eventualmain il deficit da bilantscha. Sut las passivas vegnan cumprovads il chapital ester, las obligaziuns per finanziaziuns spezialas sco er l'agen chapital. ⁴ Il chapital ester cumpiglia ils debits, las retenziuns e las passivas transitoricas. ⁵ L'agen chapital sa cumpona da surplis dal retgav dal quint current e vegn utilisà per cuvrir surplis d'expensas dal quint current.	² La bilantscha, il quint economic ed il quint d'investiziun vegnan classificgads tenor il plan dals contos dal model armonisà da contabilitad 2 (MAC2). ³ Il quint economic ed il quint d'investiziun ston vegnir preschentads en la medema moda sco en il preventiv.	preventiv quint dal chantun quint da facultad quint current quint administrativ quint da la circulaziun dals meds finansials quint da finanziaziun	preventiv quint annual bilantscha quint economic quint economic / quint d'investiziun quint da cash flow croda Per mantegnair la trasparenza e la garanzia da la funcziun directiva dal cussegl grond èsi impurtant ch'il quint economic ed il quint d'investiziun hajan il medem status sco il preventiv. Mo uschia èsi pussaivel da controllar ch'i vegnian resguardads ils credits ch'èn vegnids permess cun il preventiv.
	Art. 10 Fatschentas extraordinarias Ils custs ed il retgav sco er las expensas e las entradas d'investiziun valan sco extraordinarias, sch'ellas n'èn betg stadas previsiblas e sch'ellas sa sustiran da l'influenza e da la controlla u sch'ellas na fan betg part dal sector operativ.	L'artitgel correspunda da l'art. 24 MLFC (concernent il quint economic) ed a l'art. 25 MLFC (concernent il quint d'investiziun). Il quint economic sto vegnir serrà en plirs pass. Il rendaquint da l'emprim pass duai vegnir cumprovà economicamain en moda correcta e duai esser cumparegliabel cun quel d'autras communitads. Cudeschaziuns da la politica da finanzas sco er incidents che n'han nagin connex cun l'activitad commerciala per propi ston vegnir registrads en in segund pass. I vegn circumscrit, cura che custs ed in retgav pon valair sco extraordinaris.	
Art. 14 Obligaziuns eventualas Cauziuns, autras garantias e constituziuns da pegn a favur da terzas persunas vegnan cumprovadas sco obligaziuns eventualas en il supplement tar la missiva dal quint dal chantun.	Art. 11 Agiunta ¹ L'aggiunta dal quint annual: a) resumescha ils princips da rendaquint inclusiv ils princips essenzials davart la bilantscha e davart la valitaziun; b) cuntegna la cumprova da l'agen	L'aggiunta è la part centrala da las novaziuns dal MAC2. Perquai èsi necessari da menziunar ils elements da l'aggiunta en la lescha. La disposiziun vegn surpigliada per gronda part da l'art. 27 MLFC (aggiunta) e da l'art. 56 MLFC (perimeter da consolidaziun). Empè da far ina consolidaziun che chaschuna gronds custs e ch'è difficila d'interpretar vul la regenza megliar la trasparenza cun publitgar las participaziuns en l'aggiunta.	

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	chapital; c) cuntegna la glista da las retenziuns; d) cuntegna la glista da las participaziuns e la glista da las garantias sco er ina glista da las retschavidras e dals retschaviders da contribuziuns grondas; e) cuntegna la glista da las investiziuns; f) cuntegna indicaziuns supplementaras ch'èn impurtantas per valitar la situaziun da la facultad, da las finanzas e dal retgav, las obligaziuns e las ristgas finanziaias. ² En la glista da las participaziuns ston vegnir menziunads tut ils instituts da dretg public, dals quals l'instituziun responsabla è la communidad publica. Plinavant ston vegnir menziunadas tut las organisaziuns, vi da las qualas exista ina participaziun decisiva u las qualas pon vegnir influenzadas en ina moda decisiva. ³ Dal rest ston vegnir publitgadas tut las organisaziuns che survegnan contribuziuns da manaschi d'ina dimensiun essenziala. ⁴ En la glista da las garantias ston vegnir menziunadas tut las organisaziuns, envers las qualas il maun public ha obligaziuns essenzialas.	Ils cuntegns ch'èn menziunads en l'al. 1 lit. a) fin f) ston vegnir reglads sin il stgalim d'ina ordinaziun. La regenza vegn a fixar – en il rom da la OFC – clerlas limitas ed a determinar las noziuns indefinidas sco "tut las organisaziuns, vi da las qualas exista ina participaziun decisiva u las qualas pon vegnir influenzadas en ina moda decisiva" (al. 2) e "contribuziuns da manaschi d'ina dimensiun essenziala resp. obligaziuns essenzialas" (al. 3 e 4). Concernent ils instituts da dretg public sco er concernent las participaziuns ed er las retschavidras ed ils retschaviders da contribuziuns chantunals grondas vegni renvià al rapport da la regenza davart la public corporate governance dals 7 da settember 2010 (missiva nr. 6/2010-2011; pagina 421 ss.), en spezial a las agiuntas C e D. Al. 2: Il criteri essenzial en connex cun ils instituts da dretg public n'è ni la participaziun decisiva ni il fatg ch'els pon vegnir influenzads en ina moda decisiva, mabain il fatg ch'il chantun è lur instituziun responsabla. Questa participaziun decisiva po exister tant per ina corporaziun/organisaziun da dretg privat sco er da dretg public. Sch'il maun public po influenzar en moda decisiva in concordat, sto quai vegnir menziunà en la glista da las participaziuns. Sch'il maun public paja – sin fundament da sia quota dal deficit da gestiun u sin fundament d'auters criteris (p.ex. dumber da studentas e da students u dumber da cas) – ina contribuziun da gestiun d'ina dimensiun essenziala, sto in tal concordat vegnir menziunà tant sin la glista da las participaziuns (cf. al. 2) sco er tar las retschavidras e tar ils retschaviders da contribuziuns grondas (cf. al. 3). Al. 4: Sin la glista da las garantias ston vegnir menziunads tut ils fatgs, dals quals po resultar en il futur in'obligaziun essenziala per la communidad publica. Quai è cunzunt las obligaziuns eventualas ed ulteriurs fatgs da caracter eventual. La garanzia chantunala tenor l'art. 5 da la lescha davart la banca chantunala grischuna è l'obligaziun eventuala la pli impurtanta. En il quint dal chantun gia oz ina cumprova complessiva da las obligaziuns. Or da vista da las vischnancas ston vegnir consideradas cunzunt las instituziuns responsablas excorporadas (cf. art. 63 LV) sco er las furmas da la collavuraziun intercommunala (cf. art. 50 LV) per la glista da las participaziuns. La glista da las garantias creescha trasparenza davart fatgs, dals quals pudessan resultar en il futur obligaziuns essenzialas per la communidad. Las cumprovas correspudentas èn l'element d'in sistem da preavertiment ch'è necessari per las vischnancas per ch'ellas possian – en

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
		l'atgna responsabladad – mantegnair en equilibr lur finanzas. Las indicaziuns supplementaras tenor l'al. 1 lit. f cuntegnan indicaziuns davart la facultad d'utilisaziun che n'è betg vegnida bilantschada.
	5. Equiliber da las finanzas e limitaziun dals debits	
Art. 3 Equiliber da las finanzas ¹ Il quint current sto vegnir tegnì en equilibr a media vista. Cun fixar il preventiv ed il pe da taglia ston vegnir resguardads il svilup economic e l'agen chapital. En quest connex sto vegnir resguardada la divergenza probabla en cumparegliaziun cun il resultat che vegn spetgà per il quint. ² A media vista na duain las expensas chantunalas betg s'augmentar procentualmain pli fitg che l'economia generala. ³ En temps da buna conjuntura ston vegnir prendids en mira surplus dal retgav dal quint current, uschenavant che quels èn necessaris per cuvrir ils deficits en temps finzialmain critics. ⁴ In eventual deficit da bilantscha sto vegnir reduci annualmain per almain 25 pertschient cun ina tariffa lineara. Las summas correspondentas ston vegnir integradas en il preventiv.	Art. 12 Equiliber da las finanzas ¹ Il resultat dal quint economic duai esser gulivà a media vista. ² A media vista na dastgan las expensas chantunalas betg s'augmentar procentualmain pli fitg che l'economia generala. ³ En temps da buna conjuntura ston vegnir prendids en mira surplus dal retgav en il quint economic, uschenavant che quels èn necessaris per cuvrir ils deficits en temps finzialmain critics. ⁴ Cun fixar il preventiv ed il pe da taglia ston vegnir resguardads quests princips. ⁵ Sche la bilantscha demussa in deficit, sto quel vegnir amortisà annualmain per almain 20 pertschient da la valor cudeschada restanta. Las contribuziuns correspondentas ston vegnir resguardadas en il preventiv.	Las prescripziuns correspondent l'equiliber da las finanzas èn vegnidas surpigliadas per gronda part da l'art. 3 LFSF. Ellas èn in pau pli vastas che quellas dal MLFC (art. 33). En spezial vegnan menziunadas er las finamiras da vulair mantegnair stabla la quota dal chantun a lunga vista e da far – cun in augment da las expensas uschè regular sco pussaivel – ina politica che ha in effect anticiclic. L'al. 5 regla il frain a l'indebitament. I vegn surpigliada la formulaziun da l'art. 33 MLFC. I sto vegnir remartgà ch'il deficit da bilantscha po resultar er, sch'igl exista agen chapital lià ad in intent specific. Concedida vegn in'amortisaziun degressiva dal deficit da bilantscha, perquai che – sch'i dess ina regla d'amortisaziun – stuess mintga deficit vegnir cumprovà ed amortisà individualmain l'onn ch'el resulta. Quai chaschunass ina lavur da contabilitad sproporzionada.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	III. DRETG DA CONCEDER CREDITS	
	1. En general	
Art. 22 Credits ¹ Ils credits ston vegnir restrenschids a la mesira necessaria e ston vegnir calculads u stimads cun quità. Els na dastgan betg vegnir transportads d'in onn a l'auter e dastgan vegnir duvrads mo per l'intent ch'è inditgà en il preventiv. Art. 7 Principis ⁴ Valair vala l'obligaziun qualitativa, quantitativa e temporal da dals imports ch'èn numnads en il preventiv.	Art. 13 Credit ¹ In credit è l'autorisaziun da pudair surpigliar obligaziuns finanzialas fin ad in tschert import per in tschert intent. ² Credits ston vegnir dumandads avant che surpigliar novas obligaziuns e ston vegnir fixads sin fundament da valitaziuns accuratas dal basegn probabel. ³ Credits ston vegnir concludids en furma da credits d'obligaziun, da credits supplementars, da credits tenor il preventiv u da credits posteriurs.	Las disposiziuns davart ils credits èn regladas en ils art. 17, 19 e 36 MLFC. Per l'obligaziun da dumandar in credit posteriur è decisiv il saldo dal total da la gruppa da products sco er ils imports respectivs dals credits singuls. Manads sco credits singuls vegnan sco fin ussa las contribuziuns dal quint current resp. dal quint economic e dal quint d'investiziun, entradas appartegnentas, rubricas d'expensas e d'entradas spezialas ordaifer ils posts da servetsch, expensas d'investiziun per edifizis auts chantunals e per la construcziun da vias, emprests e participaziuns sco er credits d'obligaziun e credits bloccads.
	2. Credit d'impegn e credit supplementar	
Art. 27 Credit d'impegn ¹ Il credit d'impegn autorisescha da surpigliar obligaziuns finanzialas fin ad ina tscherta summa per in tschert intent. ³ Las prestaziuns annualas sa drizzan da princip tenor ils meds finanzials che vegnan mess a disposiziun en il preventiv. Ils credits tenor il preventiv vegnan registrads sin contos separads. Sch'igl è avant maun ina incarica da prestaziun da la confederaziun u dal cussegl grond che	Art. 14 Credit d'impegn ¹ Il credit d'impegn sto vegnir concludì sco credit per in object u sco credit general. ² Las prestaziuns annualas sa drizzan tenor il credit singul. ³ Il credit d'impegn croda, sch'el na vegn betg duvrà u sche sia finamira è ademplida. ⁴ Sch'il credit d'impegn cuntogna ina clausula concernent il stadi dals pretschs, s'augmenta u sa reducescha	Las formulaziuns vegnan surpigliadas per part da la LFSF e per part dal MLFC. L'art. 14 s'orientescha cunzunt vi da l'art. 27 LFSF.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
dura plirs onns, sa drizza la prestaziun annuala tenor il progress da l'incarica. ⁴ Il credit d'impegn croda, sch'el na vegn betg duvrà u sche sia finamira è ademplida. ⁶ Sch'il credit d'impegn cuntegna ina clausula concernent il stadi dals pretschs, s'augmenta u sa reducescha el en la dimensiun da la midada da l'index. Sch'i vegn concludì in credit net cun ina clausula concernent il stadi dals pretschs, s'augmenta u sa reducescha el a norma da la midada dal credit brut, premiss che las contribuziuns da terzas personas na sajan betg indexadas.	el en la dimensiun da la midada da l'index. Sch'in credit net vegn concludì cun ina clausula concernent il stadi dals pretschs, s'augmenta u sa reducescha el a norma da la midada dal credit brut, premiss che las contribuziuns da terzas personas na sajan betg indexadas.	
Art. 27 Credit d'impegn ² In credit d'impegn sto per regla vegnir concludì sco summa brutta. El po vegnir concludì sco summa netta, sche la summa da las contribuziuns da terzas personas è garantida valaivlamain u sch'el vegn permess cun resalva da tschertas prestaziuns da terzas personas.	Art. 15 Credit brut u credit net In credit d'impegn sto per regla vegnir concludì sco summa brutta. El po vegnir concludì sco credit net en furma dal saldo tranter las expensas e las entradas, sche la summa da las contribuziuns da terzas personas è garantida valaivlamain u sch'el vegn permess cun resalva da tschertas prestaziuns da terzas varts.	Questa disposiziun correspunda per gronda part a l'art. 39 MLFC. Ella ha il medem cuntegn sco l'art. 27 al. 2 LFSF.
Art. 27 Credit d'impegn ⁵ Sch'i sa mussa avant u durant la realisaziun d'in project ch'il credit d'impegn permess na tanscha betg, sto vegnir dumandà in credit supplementar avant che surpigliar novas obligaziuns.	Art. 16 Credit supplementar ¹ Il credit supplementar cumplettescha in credit d'impegn che na tanscha betg. ² Sch'i sa mussa avant u durant la realisaziun d'in project ch'il credit d'impegn approvà na tanscha betg, sto vegnir dumandà in credit supplementar avant che surpigliar	La disposiziun correspunda per gronda part a l'art. 43 MLFC ed a l'art. 27 al. 5 LFSF.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	novas obligaziuns.	
	3. Credit tenor il preventiv e credit posteriur	
	Art. 17 Credit tenor il preventiv ¹ Credits tenor il preventiv pon vegnir concludids en la furma da preventivs globals u da credits singuls. ² L'executiva decida davart il diever dals credits approvads. ³ Credits che na vegnan betg duvrads crodan la fin da l'onni da gestiun.	L'al. 1 correspunda a l'art. 44 al. 2 MLFC. In preventiv global è in credit global – en il senn da la posiziun da saldo cumbinada cun ina incarica da prestaziun – per l'unitad administrativa correspondent. La cumpetenzza da l'executiva che vegn fixada en l'al. 2 d'utilisar ils credits tenor il preventiv ch'èn vegnids permess, po vegnir delegada a l'administraziun sin il stgalim d'ina ordinaziun. L'al. 3 correspunda a l'art. 44 al. 3 ed a l'art. 48 al. 1 MLFC. La regulaziun concernent il transferiment da credits betg duvrads d'in onni a l'auter (art. 48 al. 2 MLFC) sco er las disposiziuns da l'art. 28 al. 3 MLFC concernent la furmaziun da retenziuns na vegnan betg surpigliadas.
Art. 21 Preventiv ⁴ Sche la permissiun valaivla dal pievel, dal parlament u da la confederaziun per in'expensa u per in'entrada previsibla manca anc il mument da la budgetaziun, ston ils credits correspondents vegnir munids cun ina clausula da bloccada. Els restan bloccads, fin che la basa legala è en vigur.	Art. 18 Clausula da bloccada Expensas u entradas previsiblas da credits d'impegn, per las qualas l'approvaziun cun vigur legala manca anc il mument ch'il preventiv vegn approvà, ston vegnir integradas en il preventiv cun ina clausula da bloccada. Els restan bloccads, fin che la basa legala è en vigur.	Questa disposiziun pertutgant la clausula da bloccada correspunda a l'art. 45 MLFC. Ella ha il medem cuntegn sco l'art. 21 al. 4 LFSF.
Art. 23 Credits posteriurs e surpassaments da credits ¹ Sch'ina incumbensa duai anc vegnir ademplida durant l'onni current, ma sch'i manca in credit tenor il preventiv u sche quel na tanscha betg, sto vegnir dumandà in credit posteriur avant che surpigliar novas obligaziuns u novas prestaziuns. Davart quai decida da princip la cumissiun da	Art. 19 Credit posteriur ¹ Il credit posteriur cumplettescha in credit tenor il preventiv che na tanscha betg. ² Sch'ina incumbensa duai anc vegnir ademplida durant l'onni current, ma sch'i manca in credit tenor il preventiv u sche quel na tanscha betg, sto vegnir dumandà in credit posteriur mintgamai avant che surpigliar novas	La regulaziun pertutgant ils credits posteriurs duai vegnir surpigliada per gronda part. Las regulaziuns vertentas da l'art. 23 LFSF vegnan integradas en ils art. 19, 20 e 32 nLFC. Las fatschentas che – tenor l'art. 19 al. 3 – han per consequenza ch'i dat ina liberaziun da l'obligaziun da dumandar credits posteriurs pertutgan tant ils preventivs globals sco er ils credits singuls.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
gestiun dal cussegl grond. Ella po suttametter dumondas da credits posteriurs al cussegl grond per laschar concluder. En mintga sessiun orientescha ella il cussegl grond davart ils credits posteriurs ch'ella ha concedì. ² In credit posteriur n'è dentant betg necessari: a) per expensas, da las qualas l'intent, la dimensiun ed il termin èn fixads tenor il dretg federal, tenor in conclus dal pievel, tenor ina lescha, tenor in'ordinaziun u tenor in conclus dal cussegl grond; b) per expensas sin fundament d'ina decisiun giudiziala; c) per expensas indispensablas da la dretgira chantunala e da la dretgira administrativa che stattan en in connex direct cun la giurisdicziun materiala; d) per expensas supplementaras che vegnan gulivadas il medem onn da quint tras entradas supplementaras u tras expensas pli pitschnas che sa refereschan a la medema chausa; e) sch'i sto vegnir fatg quint cun in donn tras la suspensiun d'ina expensa che n'è betg cuvrída tras in credit;	obligaziuns. ³ In credit posteriur n'è betg necessari: a) per expensas, da las qualas l'intent, la dimensiun ed il termin èn fixads tenor il dretg federal, tenor in conclus dal pievel, tenor ina lescha, tenor in'ordinaziun u tenor in conclus dal cussegl grond; b) per expensas sin fundament d'ina decisiun giudiziala; c) sch'i sto vegnir fatg quint cun in donn pervia da la suspensiun d'ina expensa che n'è betg cuvrída tras in credit; d) per spustaments da credits tranter ils preventivs globals d'in post da servetsch; e) per expensas che l'executiva po concluder en atgna cumpetenzza.	

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
Art. 23 Credits posteriurs e surpassaments da credits ² In credit posteriur n'è dentant betg necessari: f) per expensas supplementaras fin 50 000 francs u, sch'ellas surpassan quest import, fin 2 pertschient per mintga credit tenor il preventiv; g) per expensas supplementaras annualas fin 20 pertschient d'in credit d'impegn; h) per expensas supplementaras en il rom d'in credit d'impegn per ademplir incaricas da prestaziun da la confederaziun u dal cussegl grond che duran plirs onns; i) per spustaments da credits en il sector dals custs da personal da l'administraziun chantunala sco er tranter ils preventivs globals d'in post da servetsch ed en il sector dals credits da cumplettaziun da las singulas categorias da vias; k) per expensas che la regenza po concluder en atgna cumpetenzza. ³ Per las expensas tenor l'al. 2 litera d fin k fixescha la regenza proceduras da permissiun confurmas al stgalim.	Art. 20 Liberaziun da l'obligaziun da dumandar in credit posteriur en connex cun ils credits singuls chantunals ¹ Per credits singuls chantunals n'èsi ultra da quai betg necessari da dumandar in credit posteriur: a) per expensas supplementaras fin 50 000 francs u, sch'ellas surpassan quest import, fin 2 pertschient per credit singul; b) per expensas supplementaras annualas fin 20 pertschient d'in credit d'impegn; c) per expensas supplementaras che vegnan gulivadas dal tuttafatg il medem onn da gestiun tras entradas supplementaras u tras expensas pli pitschnas che sa refereschan a la medema chaussa; d) per spustaments da credits en il sector dals custs da personal da l'administraziun chantunala sco er da la construcziun da vias.	Las disposiziuns da l'art. 20 nLFC na pon betg vegnir applitgadas per las vischnancas, per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regionalas e per las corporaziuns da vischnancas, perquai ch'ellas èn fatgas explicitamain per il chantun.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
Art. 13 Finanziaziuns spezialas ¹ Finanziaziuns spezialas èn meds finansials ch'èn liads legalmain ad in intent per ademplir ina tscherta incumbensa publica. ² Pajaments anticipads vi da finanziaziuns spezialas vegnan tschainsids ed èn permess mo transitoricamain, sche la lescha na dispona betg autramain.	4. Finanziaziuns spezialas Art. 21 Finanziaziuns spezialas ¹ Finanziaziuns spezialas vegnan manadas, sche meds finansials èn liads legalmain a l'intent d'ademplir tschertas incumbensas publicas. ² Ils custs ed il retgav da las finanziaziuns spezialas vegnan cudeschads en il quint economic, las expensas e las entradas d'investiziun en il quint d'investiziun. Ils saldos da las finanziaziuns spezialas vegnan bilantschads. ³ Pajaments anticipads a finanziaziuns spezialas èn permess mo transitoricamain, premess che la lescha na dispona betg autramain.	Las disposiziuns davart las finanziaziuns spezialas vegnan surpigliadas da l'art. 49 MLFC. L'al. 3 correspunda a l'art. 13 al. 2 LFSF. Il chantun duai applitgar mo excepziunalmain finanziaziuns spezialas. Il princip che vegn constatà en l'al. 2 correspunda ad in quint integral dals custs e duai vegnir resguardà regularmain per las finanziaziuns spezialas. En il cas concret stuess il quint detaglià respectiv vegnir circumscribit en la lescha speziala. La dumonda dals tschains vegn laschada davent sapientivamain en la nLFC. Il chantun tschainsescha pajaments anticipads vi da finanziaziuns spezialas, dentant betg obligaziuns envers finanziaziuns spezialas. Las vischnancas tschainseschan dentant tant pajaments anticipads sco er obligaziuns.
Art. 16 Legats e fundaziuns ¹ En num dal chantun è la regenza cumpetenta d'acceptar da terzas persunas legats e fundaziuns dependentas. ² Sche lur intent croda u na po betg pli vegnir persequità adequatamain, fusiunescha la regenza il legat u la fundaziun dependenta cun auters legats u cun autras fundaziuns dependentas u als dissolva. ³ Ils legats e las fundaziuns dependentas vegnan manads en il rom da lur intent entaifer il quint da facultad.	Art. 22 Legats e fundaziuns ¹ L'executiva è cumpetenta per acceptar da terzas persunas fundaziuns dependentas, sco legats, testaments e fonds. ² Sche lur intent croda, na po betg pli vegnir persequità adequatamain u sch'ina fundaziun dependenta posseda mo pli paucs meds finansials, la fusiunescha la regenza cun auters legats u cun autras fundaziuns dependentas u la schlia. ³ Il chantun po installar ina fundaziun collectiva independenta. El po transferir fundaziuns dependentas che possedan paucs meds finansials en	L'art. 22 nLFC surpiglia essenzialmain las disposiziuns da l'art. 16 LFSF. L'al. 2 permetta da nov da fusiunar fundaziuns dependentas che possedan paucs meds finansials. La noziun "paucs meds finansials" signifitgescha in import da main che 50'000.– francs. La disposiziun vegn ultra da quai cumplettada en l'al. 3 cun la cumpetenza dal chantun d'installar ina fundaziun collectiva independenta. Tras questa cumplettaziun realisescha il cussegl grond l'incumbensa Pfenninger concernent la fusiun da fundaziuns resp. l'installaziun d'ina fundaziun collectiva grischuna, ch'è vegnida inoltrada la sessiun d'avust 2010.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	questa fundaziun collectiva. ⁴ Las fundaziuns dependentas figureschan entaifer la bilantscha.	
II. Gestiu e structura da la contabilitad	IV. RENDAQUINT	
	1. En general	
Art. 7 Principis ¹ Las finanzas e la contabilitad vegnan manadas tenor las normas reconuschidas per las finanzas publicas. ² La contabilitad dat in maletg cler, cumplet e vardaivel davart la situaziun da la facultad, da las finanzas e da la rendita sco er davart il svilup da las finanzas.	Art. 23 Intent e standards ¹ Il rendaquint dat in maletg da las finanzas che correspunda a la situaziun efectiva da la facultad, da las finanzas e dal retgav. ² Per instituziuns che survegnan contribuziuns da gestiu considerablas po l'executiva fixar, tge principis da rendaquint reconuschids en general che valan per ellas.	L'al. 1 correspunda a l'art. 50 MLFC. En furma generala vegn determinà il princip vertent dal "true and fair view" che sto vegnir avisà sco finamira generala en il senn dal MAC2. Tenor l'al. 2 po la regenza resp. la suprastanza communal fixar standards per instituziuns subvenziunadas. Quests standards ston esser reconuschids en general (p.ex. Swiss GAAP FER).
Art. 7 Principis ³ Las expensas e las entradas sco er las activas e las passivas ston vegnir registradas senza las scuntrar ina l'autra (princip brut). Tut ils dabuns e tut las obligaziuns ston vegnir registrads currentamain e ston vegnir cumprovads – cun excepziun da las contribuziuns garantidas – en il quint da facultad (princip prevesi). ⁴ Valair vala l'obligaziun qualitativa, quantitativa e temporal da imports ch'èn numnads en il preventiv.	Art. 24 Principis ¹ Tut ils dabuns e tut las obligaziuns ston vegnir registrads currentamain tenor il princip dal duair. ² Las entradas fiscalas ston vegnir registradas tenor il princip da la cunfinaziun da taglia. Las vischnancas dastgan registrar las entradas da taglia er tenor il princip dal duair. ³ Il chantun cudeschescha ils custs da transfer il mument ch'els vegnan garantids. L'import garanti ha in effect sin ils resultats e sin ils credits.	L'applicaziun dal princip dal duair è in dals principis centrals dal MAC. Tras l'introducziun dal MAC2 duai el vegnir applitgà en moda pli consequenta. En spezial sa mida la cumprova da las garanzias da contribuziun sco er dals tschains d'aua. Las entradas fiscalas duain vegnir cumprovadas da nov conform al MAC2 tenor l'uschenumnà princip da la limitaziun da taglia. Questa midada concerna las taglias sin las entradas e sin la facultad da las personas naturalas, las taglias sin il gudogn e sin il chapital da las personas giuridicas, las taglias a la funtauna dal segund semester, las taglias sin las expensas da personas estras sco er la part dal retgav da las taglias federalas directas. Las entradas fiscalas vegnan stimadas en il preventiv ed en il quint a maun da criteris da l'economia publica. L'on che la midada vegn introducida chaschuna ella in agen chapital cumprovà ch'è correspondentamain pli grond.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
		Il cuntegn dals princips da rendaquint vegnan circumscrits pli detagliadamain en l'ordinaziun da finanzas. Bleras vischnancas registreschan gia oz las entradas fiscalas tenor il princip dal duair, intginas tenor il princip da la limitaziun da taglia. Ina midada al standard minimal (princip dal duair) sto vegnir fatga mo en singuls cas.
	2. Bilantschaziun, validaziun ed amortisaziuns	
Art. 11 Validaziun ¹ La facultad finanziaria vegn validada tenor princips commerzials. ² La facultad administrativa dastga vegnir bilantschada maximalmain per sia valor d'acquisiziun u da produziun e cun deducir amortisaziuns adequatas. ³ Transports da la facultad finanziaria en la facultad administrativa vegnan fatgs per la valor commerziala. ⁴ Transports da la facultad administrativa en la facultad finanziaria vegnan fatgs per la valor cudeschada.	Art. 25 Validaziun da la facultad finanziaria e dal chapital ester ¹ La facultad finanziaria vegn validada tenor princips commerzials. ² Investiziuns en la facultad finanziaria vegnan bilantschadas per la valor da martgà. Bains immobigliars ed edifizis vegnan validads almain mintga 5 onns per la valor da martgà che vala il di che la bilantscha vegn fatga. ³ Transports da la facultad finanziaria en la facultad administrativa vegnan fatgs per la valor da martgà. ⁴ Il chapital ester vegn validà per la valor nominala.	Las disposiziuns davart las validaziuns da la facultad finanziaria ed administrativa derivan da l'art. 11 LFSF e da l'art. 54 MLFC. Er per bilantschar il chapital ester valan ils princips generals renconuschids. Empè da la noziun "valor commerziala" vegn duvrada la noziun "valor da martgà".
Art. 12 Amortisaziuns ¹ La facultad administrativa sto vegnir amortisada sistematicamain sin la valor cudeschada restanta, e quai resguardond in'atgna finanziaziun da las expensas d'investiziun adattada a l'economia da finanzas ed a l'economia publica. Cun resalva d'ina disposiziun divergenta en ina lescha u en in conclus dal pievel importa	Art. 26 Validaziun ed amortisaziun da la facultad administrativa ¹ La facultad administrativa vegn bilantschada per ils custs d'acquisiziun u da produziun. Sch'i n'èn resultads nagins custs, vegn ella bilantschada per la valor da martgà. ² La facultad administrativa ch'è suttamessa ad ina sminuziun da la valor, perquai ch'ella vegn utilisada,	L'art. 26 correspunda per gronda part a l'art. 55 MLFC (validaziun ed amortisaziun da la facultad administrativa). Alinea 2: La durada d'utilisaziun per mintga categoria d'investiziun vegn reglada sin il stgalim da l'ordinaziun. Alinea 3: Il quint da las vias vegn manà en il senn d'ina finanziaziun speziala tenor l'art. 13 LFSF resp. tenor l'art. 21 nLFC ed uschia pia sco quint independent pervia da la gronda impurtanza dal quint da las vias e pervia da la regulaziun speziala da las cumpetenzas. Qua tras vegn stgaffi in rom transparent per la gestiun finanziaria dal quint da las vias tras il cussegl grond. La finanziaziun e la gestiun da las expensas per las vias è

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
l'amortisaziun per mintga categoria da facultad annualmain almain 10 pertschient. ² Emprests e participaziuns da la facultad administrativa ston vegnir amortisads tenor princips commerzials. ³ Las investiziuns nettas entaifer las finanziaziuns spezialas vegnan amortisadas a 100 pertschient. ⁴ Sche la situaziun finanziaria permetta, pon vegnir previsas amortisaziuns extraordinarias en il preventiv.	vegn amortisada ordinarimain en moda lineara per mintga categoria d'investiziun tenor la durada d'utilisaziun supponida. I sto vegnir manada ina contabilitad da la facultad investida. ³ Las contribuziuns d'investiziun e las investiziuns nettas dal chantun entaifer las finanziaziuns spezialas vegnan amortisadas a 100 pertschient. ⁴ Sch'ina reducziun permanenta da la valor che surpassa las valurs cudeschadas è previsibla tar ina posiziun da la facultad administrativa, vegn rectificada correspondentamain sia valor cudeschada. ⁵ Transports da la facultad administrativa en la facultad finanziaria vegnan fatgs per la valor cudeschada.	mo pussaivla en moda cunvegna en furma d'ina finanziaziun speziala cun amortisar las investiziuns a 100%. Il debit da las vias remplazza in'amortisaziun reducida. Perquai èsi previs da cuntinuar cun l'applicaziun cumprovada da las amortisaziuns directas e cumpletas da las investiziuns nettas dal chantun entaifer las finanziaziuns spezialas. Tenor il MAC2 s'orientescha l'amortisaziun da contribuziuns d'investiziun tar il donatur da subvenziuns tenor la durada da vita da las investiziuns materialas che vegnan finanziaadas cun las contribuziuns. Malgrà la (co)finanziaziun dal chantun na resulta per el – sin basa da la noziun da proprietad dal dretg civil – nagina proprietad. Perquai duain las investiziuns nettas activadas (standard minimal dal MAC2) vegnir amortisadas directamain e cumpletamain. Il fatg che l'amortisaziun cumpletta da las contribuziuns d'investiziun e da las investiziuns nettas entaifer las finanziaziuns spezialas vegn mantegnida è ina divergenza dals princips da rendaquint dal MAC2 e sto perquai vegnir explitgà en l'agiunta.
VIII. Cudeschaziuns e pajaments	V. Gestiun finanziaria sin plaun administrativ	
	Art. 27 Sistem da controlla intern ¹ Resguardond la situaziun da ristgas sco er la relaziun tranter ils custs ed il niz prenda l'executiva las mesiras necessarias per: a) proteger la facultad; b) garantir ch'ils meds finansials vegnian utilisads en moda cunvegna; c) evitar u scuvrir sbagls ed irregularitads en la contabilitad; sco er d) garantir in rendaquint regular ed in rapport fidà.	L'art. 27 correspunda per gronda part a l'art. 68 MLFC (minimisaziun da las ristgas) ed a l'art. 69 MLFC (sistem da controlla intern). Fin ussa cuntegna mo l'art. 50 lit. c da l'ordinaziun da finanzas (OFC) la remartga ch'ils posts da servetsch hajan da procurar per in sistem da controlla intern cunvegna (SCI). L'impurtanza dal SCI giustifitgescha ina fixaziun pli lianta sin il stgalim d'ina lescha en il senn formal. Per la controlla interna è da princip cumpetenta la regenza. La controlla interna ha ina gronda impurtanza en il senn dal manaschament cumplessiv da las ristgas. Ella vegn utilisada per la strategia da proteger il meglier pussaivel la facultad. En detagl cumpiglia in SCI mesiras regulatoricas (p.ex. il relasch da directives e da reglaments), mesiras organisatoricas (p.ex. la nominaziun da persunas responsablas) e mesiras tecnicas (p.ex. l'installaziun e

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	² Il sistem da controlla intern cumpiglia mesiras regulatoricas, organisatoricas e tecnicas. L'executiva relascha las directivas correspondentas. ³ Las direcziuns da las unitads administrativas èn responsablas per introducir, per applitgar e per survegliar il sistem da controlla en lur champ da cumpetenzza.	l'actualisaziun d'in sistem da contabilitad electronic). Sin plaun communal èsi chausa da la suprastanza communal da procurar per in SCI adequat graduà tenor las ristgas. Il chantun vegn a preschentar standards minimalis.
	VI. STATISTICA DA FINANZAS	
	Art. 28 Cumprova da la statistica da finanzas ¹ Il quint annual cuntegna ina cumprova da la statistica da finanzas. Quella cumpiglia ina cumparegliaziun da la perioda e sto esser accordada a las prescripziuns da la statistica federala da finanzas. Ella sto er esser cumparegliabla tranter communitads dal medem plaun e tranter communitads da differents plauns. ² Las vischnancas, las vischnancas burgaisas, las corporaziuns regiunalas e las corporaziuns da vischnancas èn obligadas da furnir al chantun – tenor las prescripziuns chantunalas – las datas ch'èn necessarias per ina statistica da finanzas cunvegenta.	Il cuntegn da l'al. 1 correspuonda a l'art. 70 MLFC. En il senn d'ina armonisaziun sto la cumprova da la statistica da finanzas esser accordada a las prescripziuns da la statistica federala da finanzas ed esser cumparegliabla tranter ils chantuns sco er tranter las vischnancas. L'administraziun federala da finanzas vegn a metter a disposiziun als chantuns ed a las vischnancas prescripziuns per registrar las datas da la statistica da finanzas. Ina statistica da finanzas minimala è er raschunaivla per las vischnancas burgaisas e per las instituziuns ch'èn responsablas per la collavuraziun intercomunala. L'uffizi da vischnancas publitgescha dapi onns ina statistica da las finanzas da las vischnancas. Igl è giavischaivel da trair a niz las pussaivladads tecnicas existentas per facilitar l'elavuraziun da la statistica da finanzas.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	VII. CUMPETENZAS CHANTUNALAS	Per cunfinar uschè cleramain sco pussaivel il champ d'applicaziun da la nLFC per il chantun e per las vischnancas, vegn stgaffida ina part separada per las cumpetenzas chantunalas. Questas disposiziuns na valan betg per las vischnancas, per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas.
Art. 2 Basa legala per expensas ² Il cussegl grond po: a) concluder expensas periodicas fin 50'000 francs per unitad e per onn ed expensas unicas fin 100'000 francs, sche quellas servan ad ademplir ina incumbensa constituiziunala; b) concluder expensas en il rom da la collavuraziun e da la coordinaziun interchantunala, sche almain la mesadad dals chantuns pertutgads coopereschon; c) concluder expensas en il rom da la collavuraziun e da la coordinaziun internaziunala. Art. 26 Cumpetenzas d'expensas ¹ Per la cumpetenza da permetter novas incumbensas valan las disposiziuns davart il referendum da finanzas. Sche las limitas dal referendum facultativ da finanzas vegnan cuntanschidas, sto vegnir inoltrada ina missiva speziala al cussegl grond. ² Expensas liadas vegnan concedidas dal cussegl grond sur il preventiv, e quai independentamain da lur dimensiun. Avant po el er concluder	Art. 29 Cumpetenzas d'expensas dal cussegl grond ¹ Senza basa giuridica po il cussegl grond: a) concluder expensas periodicas fin 50'000 francs per unitad e per onn ed expensas unicas fin 100'000 francs, sche quellas servan ad ademplir ina incumbensa constituiziunala; b) concluder expensas en il rom da la collavuraziun e da la coordinaziun interchantunala, sche almain la mesadad dals chantuns pertutgads coopereschon; c) concluder expensas en il rom da la collavuraziun e da la coordinaziun internaziunala. ² Expensas liadas vegnan concedidas dal cussegl grond sur il preventiv, e quai independentamain da lur dimensiun. Avant po el er concluder credits d'impegn. ³ Per la cumpetenza da permetter expensas libramain determinablas valan las disposiziuns davart il referendum da finanzas. Sche las limitas dal referendum facultativ da finanzas vegnan cuntanschidas, sto vegnir inoltrada ina missiva al cussegl grond.	Las disposiziuns davart las cumpetenzas d'expensas dal cussegl grond vegnan surpigliadas dal dretg vertent resp. da l'art 2 al. 2 e da l'art. 26 LFSF.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
credits d'impegn. Art. 10 Facultad finanziaria ed administrativa ² La decisiun davart l'investiziun e davart l'alienaziun da facultad finanziaria sco er davart l'emprest nov da chapital ester è chausa da la regenza, e quai en atgna cumpetenzza. Per fatschentas d'impurtanza pli pitschna po ella delegar questa cumpetenzza al departament da finanzas e vischnancas. ⁴ Sch'ina valur da facultad na vegn permanentamain betg pli duvrada per ademplir ina incumbensa publica, transporta la regenza quella en la facultad finanziaria.	Art. 30 Cumpetenzas concernent la facultad finanziaria La decisiun d'investir e d'alienar facultad finanziaria sco er d'emprestar nov chapital ester tutga a la cumpetenzza definitiva da la regenza.	La designaziun "atgna cumpetenzza" en l'art. 10 al. 2 LFSF vegn remplazzada e precisada tras "cumpetenzza definitiva". Tras questa delegaziun n'è betg mo cuvrada la cumpetenzza materiala, mabain er la cumpetenzza finanziaria. Per fatschentas d'ina impurtanza pli pitschna po la regenza delegar questa cumpetenzza al departament cumpetent. Ella fa quai sin il stgalim da l'ordinaziun.
Art. 18 Planisaziun da las incumbensas e da las finanzas ³ Resguardond ils princips per las finanzas fixescha il cussegl grond valurs directivas da la politica da finanzas per far ils preventivs annuals. ⁴ Il program da la regenza ed il plan da finanzas ston vegnir repassads annualmain en il senn d'ina planisaziun successiva. Ils resultats ston vegnir communitgads al cussegl grond.	Art. 31 Program da la regenza e plan da finanzas ¹ Resguardond ils princips per las finanzas fixescha il cussegl grond mintga 4 onns valurs directivas da la politica da finanzas per far ils preventivs annuals. En cas da midadas fundamentalas adattescha il cussegl grond las directivas da la politica da finanzas entaifer la perioda da planisaziun. ² Dals resultats dal program da la regenza e dal plan da finanzas, che vegnan repassads annualmain, sto il cussegl grond prender enconuschientscha.	L'art. 31 regla las cumpetenzas en il sector dal program da la regenza e dal plan da finanzas. El cumplettescha l'art. 7 nLFC. L'al. 1 cuntegna ina nova disposiziun che regla la procedura per adattar las directivas da la politica da finanzas entaifer la perioda da planisaziun da 4 onns.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
Art. 22 Credits ² La regenza decida davart il diever dals credits approvads. Ella po delegar questa cumpetenzza als departaments ed als posts da servetsch. Art. 21 Preventiv ² Resguardond sias prescripziuns davart ils resultats fixescha il cussegl grond in preventiv global per mintga gruppa da products. ³ Sco credits separads concluda el: a) las contribuziuns dal quint current e dal quint d'investiziun; b) rubricas spezialas d'expensas e d'entradas ordaifer ils posts da servetsch; c) expensas d'investiziun per construcziuns autas dal chantun e per la construcziun da vias; d) emprests da daners e participaziuns. Art. 23 Credits posteriurs e surpassaments da credits ¹ Sch'ina incumbensa duai anc vegnir ademplida durant l'onn current, ma sch'i manca in credit tenor il preventiv u sche quel na tanscha betg, sto vegnir dumandà in credit posteriur avant che surpigliar novas obligaziuns u novas prestaziuns. Davart quai decida da princip la cumissiun da gestiun dal cussegl grond. Ella po suttametter dumondas da credits posteriurs al cussegl grond per laschar concluder. En mintga sessiun	Art. 32 Credits tenor preventiv e credits posteriurs ¹ Resguardond sias prescripziuns davart ils resultats fixescha il cussegl grond in preventiv global per mintga gruppa da products d'in post da servetsch. Quest preventiv global cuntegna ils credits individuals. ² Davart credits posteriurs dal chantun decida da princip la cumissiun da gestiun dal cussegl grond. Ella po suttametter dumondas al conclus dal cussegl grond. En mintga sessiun orientescha ella il cussegl grond davart ils credits posteriurs ch'ella ha concludi.	L'al. 1 cuntegna prescripziuns areguard ils preventivs globals. Ils criteris per fixar ils credits individuals vegn la regenza a fixar en l'ordinaziun da finanzas (OFC). Per quest intent vegn surpiglià per gronda part l'art. 21 LFSF.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
orientescha ella il cussegl grond davart ils credits posteriurs ch'ella ha concedì.		
Art. 19 Cunvegns da program e da prestaziun cun la confederaziun, cun ils chantuns e cun las vischnancas	Art. 33 Cunvegns da program e da prestaziun cun la confederaziun, cun ils chantuns e cun las vischnancas	En il rom da la versiun da la missiva al cussegl grond vegn l'art. 19 LFSF surpiglià en il dretg nov senza midar ses cuntegn.
Art. 15 Meds da la lottaria naziunala ¹ Da la part chantunala annuala vi dal gudogn net da la lottaria naziunala interchantunala vegnan assegnads 22 fin 27 pertschient al fond da sport. Davart l'utilisaziun dals meds dal fond da sport decida la regenza. ² Ils meds restants van en la finanziaziun speziala da la lottaria naziunala. Da quels stattan almain mintgamai dus tschintgavels a disposiziun per la promoziun da la cultura sco er per la protecziun da la natira e da la patria. Davart la summa restanta decida la regenza.	Art. 34 Meds da la lottaria naziunala ¹ Da la part chantunala annuala vi dal gudogn net da la lottaria naziunala interchantunala assegna il cussegl grond 22 fin 27 pertschient a la finanziaziun speziala "fond da sport". Davart l'utilisaziun dals meds finanziels dal fond da sport decida la regenza definitivamain. ² Ils ulteriurs meds finanziels van en la finanziaziun speziala "lottaria naziunala". Da quests meds finanziels stattan mintgamai almain dus tschintgavels a disposiziun per la promoziun da la cultura sco er per la protecziun da la natira e da la patria. Davart quests dus tschintgavels decida il cussegl grond definitivamain. Davart la summa restanta decida la regenza definitivamain.	En ina sentenza dals 3 da mars 2010 concernent l'admissibilitad da contribuziuns da fonds da lottarias al referendum (sentenza 1C_493/2009) ha il tribunal federal decidì che er l'utilisaziun da meds finanziels dal fond da la lottaria naziunala d'in chantun saja da princip suttamessa a las disposiziuns davart il referendum da finanzas. In'exclusiun dal referendum da finanzas premettia che las cumpetenzas d'expensas vegnian delegadas cleramain al cussegl grond e/u a la regenza. Per pudair cuntinuar cun la pratica vertenta, tenor la quala il cussegl grond e la regenza pon decider definitivamain davart las contribuziuns dal fond, duai la disposiziun davart ils meds finanziels da la lottaria naziunala vegnir cumplettada correspondentamain.
Art. 24 Dretgira chantunala e dretgira administrativa ¹ Areguard las cumpetenzas da decider davart ils credits han la dretgira chantunala e la dretgira administrativa il medem status sco la	Art. 35 Dretgira chantunala e dretgira administrativa ¹ Areguard las cumpetenzas da decider davart ils credits han la dretgira chantunala e la dretgira administrativa il medem status sco la	Las cumpetenzas spezialas da la dretgira chantunala e da la dretgira administrativa vegnan surpigliadas da l'art. 23 al. 2 lit. c e da l'art. 24 LFSF senza midar lur cuntegn, ed ellas vegnan resumadas en in artigel.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
regenza. ² Uschenavant che quai è necessari per il sector da la giustia, pon ellas – suenter avair tatlà tant il departament ch'è cumpetent per las finanzas sco er la controlla da finanzas – relaschar tras in'ordinaziun disposiziuns che divergeschan dal dretg da finanzas. Art. 23 Credits posteriurs e surpassaments da credits ² In credit posteriur n'è dentant betg necessari: c) per expensas indispensablas da la dretgira chantunala e da la dretgira administrativa che stattan en in connex direct cun la giurisdicziun materiala;	regenza. ² Per expensas indispensablas che stattan en in connex direct cun la giurisdicziun materiala na dovri betg in credit posteriur. ³ Uschenavant che quai è necessari per il sector da la giustia, pon la dretgira chantunala e la dretgira administrativa relaschar disposiziuns finzialas divergentas en ordinaziuns, suenter avair tatlà il departament da finanzas e vischnancas sco er la controlla da finanzas.	
IV. Contribuziuns chantunalas, art. 29 – 37 LFSF	VIII. CONTRIBUZIUNS CHANTUNALAS	En il rom da la versiun da la missiva al cussegl grond vegnan las disposiziuns da la part IV. "Contribuziuns chantunalas", art. 29 fin 37 LFSF, surpigliadas en il dretg nov.
V. Sorveglianza da las finanzas, art. 38 – 57 LFSF		Las disposiziuns davart la sorveglianza da las finanzas duain vegnir transferidas en ina lescha correspondentia separada en il rom da la missiva tar il MAC2.
VI. Disposiziuns finalas	IX. DISPOSIZIUNS FINALAS E TRANSITORICAS	
Art. 58 Aboliziun da relaschs Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegn abolida la lescha davart las finanzas dal chantun Grischun dals 18 da zercladur 2004.	Art. 36 Aboliziun da relaschs Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegn abolida la lescha davart las finanzas e davart la sorveglianza da las finanzas dal chantun Grischun dals 30 d'avust 2007.	Il mument che la nLFC entra en vigur vegn abolida cumplettaimain la LFSF vertenta dals 30 d'avust 2007. Las disposiziuns davart la sorveglianza da las finanzas (art. 38 fin 57) vegnan transferidas en ina lescha correspondentia separada.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
Lescha davart il cussegl grond (LCG) Art. 62 2. program da la regenza e plan da finanzas ¹ Il program da la regenza ed il plan da finanzas fixeschan ils puncts centrals sco er il rom finanziel per la perioda da planisaziun. ² Avant mintga perioda da planisaziun per il plan da finanzas propona la regenza al cussegl grond la classificaziun da las gruppas da products en il preventiv global. ³ Questa classificaziun resta impegnativa per la perioda da planisaziun. ⁴ Midadas pon vegnir concluidas mo da la maioritad da las commembras e dals commembers dal cussegl grond. Lescha da vischnancas dal chantun Grischun Art. 49 Contabilitad e quint annual ¹ Las vischnancas èn obligadas da manar ina contabilitad davart tut lur finanzas e da render quint mintga onn. ² La contabilitad vegn fatga tenor las normas reconuschidas per las finanzas publicas. ³ Entaifer in onn sunter la finiziun da l'onn da gestiun ston vegnir tramess al departament il quint annual ch'è vegnì approvà da la radunanza communal u dal parlament communal ed il rapport da	Art. 37 Midada da relaschs 1. La lescha davart il cussegl grond (LCG) dals 8 da december 2005 (DG 170.100) vegn midada sco suonda: Art. 62 al. 2 fin al. 4 ² Per mintga perioda da planisaziun concluda il cussegl grond la structura da las gruppas da products. Sin proposta da la regenza po el concluder midadas entaifer la perioda da planisaziun. ³ aboli ⁴ aboli 2. La lescha da vischnancas dal chantun Grischun dals 28 d'avrigl 2010 (DG 175.050) vegn midada sco suonda: Art. 49 al. 2 ² La contabilitad vegn fatga tenor las normas reconuschidas per las finanzas publicas. Per las vischnancas politicas valan en quest connex las prescripziuns da la lescha chantunala da finanzas, nun ch'i sajan avant maun disposiziuns chantunales divergentas. Per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas valan las prescripziuns	Confurm a las noziuns da la LFC duai l'art. 62 LCG vegnir redigì en moda pli simpla e pli precisa. Tenor l'art. 32 nLFC fixescha il cussegl grond in preventiv global per mintga gruppa da products d'in post da servetsch, resguardond sias prescripziuns davart ils resultats. Mintga 4 onns fixescha il cussegl grond la structura da las gruppas da products da l'entira administraziun chantunala. Quai vegn mintgamai ad avair lieu avant mintga perioda da planisaziun. Il plan da finanzas ed ils preventivs annuals ston sa drizzar tenor quai. Da princip è la structura da las gruppas da products uschia lianta per la perioda da planisaziun da 4 onns. Midadas entaifer la perioda da planisaziun duain dentant esser pussaivlas sin proposta da la regenza. Talas midadas pon eventualmain vegnir proponidas e concluidas en il rom da la missiva da preventiv. Uschia daventan ils al. 3 e 4 obsolets. Il champ d'applicaziun da la nLFC per las vischnancas, per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas duai vegnir menziunà er en la lescha da vischnancas. En quest connex duai vegnir cumpletà l'art. 49 (contabilitad e quint annual). L'emprima frasa da l'al. 2, tenor la quala la contabilitad sto vegnir fatga tenor las normas reconuschidas per las finanzas publicas, vegn surpigliada senza midadas. En ina segunda frasa vegni menziunà che las prescripziuns davart la gestiun da las finanzas chantunales valian en quest connex er per las vischnancas. La colliaziun cun la disposiziun correspundenta da l'art. 1 al. 3 nLFC sclerescha, tge ch'igl è manegià cun normas reconuschidas, e precisascha che quellas valan da medema maniera per il chantun e per las vischnancas politicas. Per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas duain quellas sulettamain valair confurm al senn.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
la cumissiun da gestiun. Lescha davart las vias dal chantun Grischun (LVias) Art. 55 al. 3 ³ Cun il preventiv fixescha el [il cussegl grond] la contribuziun ordinaria or da meds publics generals per il quint da las vias. Questa contribuziun importa minimalmain 75 e maximalmain 125 pertschient da la taglia da traffic. En cas d'in quint final positiv dal chantun po il cussegl grond concluder contribuziuns supplementaras per reducir il debit da las vias. Art. 56 lit. a Las expensas per il quint da las vias vegnan finanziadas spezialmain tras: a) contribuziuns e parts cun in intent specific or da retgavs da la confederaziun; Lescha davart il dretg da las auas dal chantun Grischun (LDAG) Art. 13 Participaziun dal chantun ad interpresas d'implants electricics Davart la participaziun dal chantun ad interpresas d'implants electricics decida:	davart la gestiun da las finanzas chantunalas conform al senn. 3. La lescha davart las vias dal chantun Grischun (LVias) dal 1. da settember 2005 (DG 807.100) vegn midada sco suonda: Art. 55 al. 3 ³ Cun il preventiv fixescha el [il cussegl grond] la contribuziun ordinaria or da meds finanzials publics generals per il quint da las vias. Questa contribuziun importa minimalmain 25 e maximalmain 75 pertschient da la taglia da traffic. En cas d'in quint final positiv dal chantun po il cussegl grond concluder contribuziuns supplementaras per reducir il debit da las vias. Art. 56 lit. a Las expensas per il quint da las vias vegnan finanziadas spezialmain tras: a) contribuziuns e parts cun in intent specific or da retgavs da la confederaziun, inclusiv l'entira part da la taxa sin il traffic pesant dependenta da la prestaziun (TTPDP); 4. La lescha davart il dretg da las auas dal chantun Grischun (LDAG) dals 12 da mars 1995 (DG 810.100) vegn midada sco suonda: Art. 13 Participaziun dal chantun ad interpresas d'implants electricics	Sin basa da l'art. 21 OFC vegnan 10.8 milliuns francs da la part chantunala da la taxa sin il traffic pesant dependenta da la prestaziun (TTPDP) – che importa totalmain ca. 49 milliuns francs – attribuids directamain al quint da las vias. Da nov duai l'entira part da la TTPDP vegnir attribuida directamain al quint da las vias. En la dimensiun da la contribuziun supplementara da ca. 38 milliuns francs duai vegnir reducida la part che deriva da meds finanzials publics generals. Dapi l'onn 2008 importa questa part 65 milliuns francs. Tenor l'art. 55 al. 3 LVias importa il rom respectiv almain 75 pertschient e maximalmain 125 pertschient da las taglias sin vehichels a motor. Ils 38 milliuns francs da la TTPDP, che pon vegnir attribuids da nov directamain al quint da las vias, importan stgars 54 pertschient da las taglias sin vehichels a motor. La dimensiun en la LVias duai vegnir reducida per 50 puncts procentuals a 25 fin 75 pertschient. La contribuziun che deriva da meds finanzials publics generals sto vegnir reducida da 65 milliuns francs a 27 milliuns francs. Quai correspunda a 38 pertschient da las taglias sin vehichels a motor. Quest spustament ha lieu senza engrevgiar las finanzas. Per che l'attribuziun da l'entira part da la TTPDP haja ina basa giuridica, vegn l'art. 56 lit. a LVias cumplettà correspudentamain. En il rom da las ultimas revisiuns da la lescha chantunala da finanzas èn las participaziuns chantunalas vi da societads d'ovras electricas vegnidas transferidas en la facultad administrativa. En il decurs dals ultims onns è sa midà considerablmain l'ambient per participaziuns vi da societads d'ovras electricas. Tras la liberalisaziun dal martgà d'electricitad dapi l'onn 2008 e tras la lescha davart il provediment d'electricitad dal chantun Grischun, ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2009, èn sa midadas fundamentalmain en spezial las cundiziuns generalas legalas e regulatoricas. A questa

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
en cas da l'emprima participaziun: il cussegl grond. Questa decisiun è definitiva; a) en cas da l'augment d'ina participaziun existenta: la regenza. Questa decisiun è definitiva.	aboli	circumstanza ha la regenza rendì attent en sia resposta dals 23 da favrer 2010 a la dumonda Pfenninger concernent il transferiment da la participaziun dal chantun vi da la Rezia energia ord la facultad administrativa en la facultad finanziaria dal chantun. Las participaziuns vi da societads d'ovras electricas n'èn betg pli ina consequenza directa da la legislaziun davart il dretg da las auas. Correspondentamain duain ellas vegnir attribuidas a la facultad finanziaria. Per cumprar e per vender facultad finanziaria è cumpetenta la regenza tenor l'art. 30 nLFC. En quest connex sa mussi che la regulaziun existenta da l'art. 13 LDAG n'è betg pli adequata. La cumpetenza da decider sa chatta da nov tar la regenza, e quai tant per emprimas participaziuns sco er per augments da participaziuns existentas.
	Art. 38 Transferiment da posiziuns da la bilantscha Ils transferiments da valurs da la facultad finanziaria en la facultad administrativa, ch'èn necessaris suenter che questa lescha è entrada en vigur, vegnan fatgs sur la bilantscha senza ulteriura procedura da permissiun d'expensas.	Cun questa disposiziun duai vegnir creada ina situaziun giuridica irreproschabla areguard l'attribuziun da las valurs da facultad a la facultad finanziaria u administrativa tenor l'art. 2 nLFC. Ils transferiments necessaris ston vegnir fatgs directamain sur la bilantscha.
	Art. 39 Nova valitaziun da la bilantscha ¹ Cun l'entrada en vigur da questa lescha vegnan validadas da nov la facultad finanziaria e la facultad administrativa dal chantun cun excepziun da las contribuziuns d'investiziun, da las vias, da las retenziuns e da las posiziuns transitoricas. ² Gudogns da revalitaziun or da la facultad finanziaria ed administrativa sco er gudogns e perdidas or da la nova valitaziun da las retenziuns e da las posiziuns transitoricas vegnan	La reserva da revalitaziun, che resulta tras la revalitaziun da las posiziuns che ston vegnir amortisadas en la facultad administrativa, serva a cudeschar ils onns suandants las amortisaziuns (eventualmain memia autas), uschia che questas amortisaziuns n'han nagin effect sin ils resultats dals onns suandants resp. n'engrevgeschan betg sproporzionadamain il pe da taglia. Midond al MAC2 vegn validada da nov la facultad finanziaria; in gudogn da revalitaziun en la bilantscha d'avertura vegn attribui ad ina reserva da nova valitaziun. Da medema maniera vegnan validads da nov ils emprests e las participaziuns da la facultad administrativa sco er las retenziuns e las posiziuns transitoricas; in gudogn u ina perdita da valitaziun vegn attribuida ad ina reserva da revalitaziun. A la fin da l'emprim onn vegnan la reserva da nova valitaziun e la reserva da revalitaziun (senza la part concernent la revalitaziun da posiziuns che ston vegnir amortisadas) transferidas sin l'agen chapital ed uschia pia schliadas.

LFSF vertenta (DG 710.100)	Nova LFC-MAC2 (nLFC)	Explicaziuns
	attribuids u indebitads directamain a l'agen chapital. ³ Las vischnancas politicas na valiteschan betg da nov la facultad administrativa.	Las posiziuns da la bilantscha ston vegnir validadas da nov tar las vischnancas, tar las vischnancas burgaisas, tar las corporaziuns regiunalas e tar las corporaziuns da vischnancas pir, cur ch'il MAC2 è vegni implementà cumpletmain, quai che sto vegnir fatg entaifer 5 onns (cf. art. 35).
Art. 60 Dretg transitoric ¹ La nova gestiun publica vegn introducida en etappas entaifer maximalmain 5 onns suenter che questa revisiun è entrada en vigur. Ils departaments fixeschan, en tge etappa che tgenins da lur posts da servetsch fan la midada. ² Fin a la midada resta valaivla per ils posts da servetsch pertutgads la lescha davart las finanzas en sia versiun dals 18 da zercladur 2004. Percunter èn valaivlas revisiuns che vegnan fatgas independentamain da la nova gestiun publica. ³ La dretgira chantunala e la dretgira administrativa introduceschan la nova gestiun publica tenor ils princips da GRiforma entaifer 5 onns suenter che questa revisiun parziala è entrada en vigur.	Art. 40 Termin transitoric ¹ A las vischnancas politicas vegn concedi in termin transitoric da 5 onns per adattar lur finanzas a questa lescha. Il transferiment da posiziuns da la bilantscha e la nova validaziun da la bilantscha han mintgamai lieu il mument da l'adattaziun. Disposiziuns communalas da finanzas che cuntrafan a questa lescha vegnan abolidas 5 onns suenter l'entrada en vigur da questa lescha. ² Las vischnancas burgaisas, las corporaziuns regiunalas e las corporaziuns da vischnancas ston adattar entaifer 5 onns lur finanzas al standard minimal. ³ Il quint dal chantun current il mument da l'entrada en vigur da questa lescha vegn serrà tenor la lescha davart las finanzas e davart la surveglianza da las finanzas dals 30 d'avust 2007.	En la nLFC vegnan ils interess da las vischnancas resguardads dapli che en la legislaziun actuala. Igl è pia giustificà che la valaivladad da la nova basa legala vegn medemamain applitgada cun l'entrada en vigur da la nova basa (e cun l'aboliziun da la basa vertenta). Uschia pon vegnir serradas largias sin fundament da la nova basa. L'eventual dretg communal divergent po restar en vigur maximalmain 5 onns suenter l'entrada en vigur. Per motivs pratics n'èsi betg pussaivel d'introducir a medem temp sco il chantun il nov standard da rendaquint MAC2 en las vischnancas resp. ils standards minimals en las vischnancas burgaisas, en las corporaziuns regiunalas ed en las corporaziuns da vischnancas. Las lavurs da midada ston vegnir fatgas per in bler pli grond dumber da communitads (dumber da vischnancas il 1. da schaner 2011: 178). Ultra da quai sto tranter auter vegnir dada l'attenziun necessaria a las differentas premissas areguard l'informatica sco er a la trilinguitad. En il rom da questa regulaziun transitorica survegnan las communitads menziunadas in termin transitoric da 5 onns per adattar lur rendaquint. L'al. 3 pertutga il chantun. Igl è previs da metter en vigur la nLFC per il 1. d'avrigl 2012. Il quint dal chantun da l'onn 2012 duai anc vegnir serrà tenor la LFSF vertenta.
Art. 61 Referendum ed entrada en vigur ¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ. ² La regenza fixescha il termin da l'entrada en vigur da questa lescha.	Art. 41 Referendum ed entrada en vigur ¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ. ² La regenza fixescha il termin da l'entrada en vigur da questa lescha.	